

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Компанії „Н.З.К. ХОЛДІНГ ЛІМІТЕД“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини третьої статті 310 Господарського процесуального кодексу України, абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 52 Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб“

Київ
18 квітня 2024 року
№ 72-2(І)/2024

Справа № 3-42/2024(88/24)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Компанії „Н.З.К. ХОЛДІНГ ЛІМІТЕД“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини третьої статті 310 Господарського процесуального кодексу України, абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 52 Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб“ від 23 лютого 2012 року № 4452–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 50, ст. 564) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Компанія „Н.З.К. ХОЛДІНГ ЛІМІТЕД“ (далі – Компанія) звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність

Конституції України (конституційність) пункт 1 частини третьої статті 310 Господарського процесуального кодексу України (далі – Кодекс), абзац п'ятнадцятий частини першої статті 52 Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб“ від 23 лютого 2012 року № 4452–VI зі змінами (далі – Закон).

Згідно з оспорюваними приписами:

– підставою для скасування судового рішення та направлення справи на новий розгляд є також порушення норм процесуального права, на які посилається скаржник у касаційній скарзі, що унеможливило встановлення фактичних обставин, які мають значення для правильного вирішення справи, якщо „суд не дослідив зібрані у справі докази, за умови висновку про обґрунтованість заявлених у касаційній скарзі підстав касаційного оскарження, передбачених пунктами 1, 2, 3 частини другої статті 287 цього Кодексу“ (пункт 1 частини третьої статті 310 Кодексу);

– «фонд має право звертатися до осіб, які відповідно до законодавства несуть відповідальність за шкоду (збитки), завдану кредиторам, вимоги яких залишилися незадоволеними після завершення процедури ліквідації, – у випадку припинення неплатоспроможного банку або банку, щодо якого було прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України „Про банки і банківську діяльність“, як юридичної особи» (абзац п'ятнадцятий частини першої статті 52 Закону).

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів випливає таке.

2.1. Публічне акціонерне товариство „Брокбізнесбанк“ (далі – Банк) та Товариство з обмеженою відповідальністю „Інтертрансгруп“ (далі – Товариство) 4 березня 2013 року уклали договір банківського строкового вкладу, на виконання умов якого Товариство передало, а Банк прийняв відповідні грошові

кошти. Однак ці грошові кошти не були повернуті Товариству у визначений строк з огляду на неплатоспроможність Банку, установлену постановою Правління Національного банку України (далі – НБУ) від 28 лютого 2014 року № 107.

Товариство та Компанія 20 листопада 2022 року уклали договір уступки права вимоги, відповідно до якого Товариство частково відступає, а Компанія частково приймає на себе право вимоги Товариства до Банку, НБУ, держави Україна на такі грошові кошти: суму матеріальної шкоди, спричиненої Товариству неповерненням основного боргу по договору банківського строкового вкладу; додаткові стягнення, розраховані з огляду на вказану суму матеріальної шкоди (проценти на вклад, інфляційні витрати та 3% річних, нарахованих у зв'язку з неповерненням вкладу і процентів по ньому за період з 1 січня 2014 року по момент виплати боржником); упущену вигоду.

Компанія звернулася до Господарського суду міста Києва з позовом до держави Україна в особі НБУ про стягнення матеріальної шкоди у розмірі 2 800 815,76 грн. Господарський суд міста Києва рішенням від 26 червня 2023 року, залишеним без змін постановою Північного апеляційного господарського суду від 24 жовтня 2023 року, у задоволенні позовних вимог відмовив повністю, зокрема, зазначивши, що підставою для притягнення НБУ до відповідальності у вигляді стягнення матеріальної шкоди є факти неправомірних дій цього органу, наявність шкоди та причинний зв'язок між неправомірними діями і заподіяною шкодою. Суд першої інстанції встановив, що постанова НБУ, якою Банк віднесено до категорії неплатоспроможних, ухвалена у межах здійснення ним державного управління у сфері банківської діяльності; вказана постанова не була визнана в судовому порядку незаконною та не скасована, що не підтверджує факту протиправної поведінки з боку НБУ.

Не погодившись із судовими рішеннями судів першої та апеляційної інстанцій, Компанія звернулася до Верховного Суду з касаційною скаргою, в якій просила скасувати вказані судові рішення та направити справу на новий розгляд до суду першої інстанції. Верховний Суд у складі колегії суддів

Касаційного господарського суду постановою від 25 січня 2024 року касаційну скаргу Компанії залишив без задоволення.

2.2. На думку автора клопотання, оспорюваний припис Кодексу „порушує статтю 55 Конституції України, яка гарантує право на судовий захист, пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України, яким передбачено, що основними засадами судочинства є забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках на касаційне оскарження судового рішення“, а оспорювані приписи Закону „суперечить статті 56 Конституції України, яка закріплює, право кожного на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень“.

Обґрунтовуючи свої твердження, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на Конституцію України, Кодекс, Закон, рішення Європейського суду з прав людини у справі *Kutić v. Croatia* від 1 березня 2002 року (заява № 48778/99), постанову Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 18 лютого 2021 року у справі № 757/63349/19-ц, а також на судові рішення у його справі.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Конституційний Суд України розв'язує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹ Конституції України).

Згідно з Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі приписи) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та доданих до неї матеріалів убачається, що остаточним судовим рішенням у справі Компанії є постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 25 січня 2024 року, однак оспорювані приписи Кодексу та Закону в ній не застосовані.

За таких обставин Компанія не є належним суб'єктом права на конституційну скаргу в розумінні вимог абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

З огляду на наведене конституційна скарга не відповідає вимогам статті 151¹ Конституції України, частини першої статті 55, абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 1 статті 62 цього закону – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Компанії „Н.З.К. ХОЛДІНГ ЛІМІТЕД“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини третьої статті 310 Господарського процесуального кодексу України, абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 52 Закону України „Про систему гарантування вкладів фізичних осіб“ від 23 лютого 2012 року № 4452-VI зі змінами на підставі пункту 1 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**